

HTE Infokommunikációs Fogalomtár

MAGYAR GÁBOR

Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület
magyar@tmit.bme.hu

Kulcsszavak: fogalomtár, infokommunikáció, wiki, HTE

A HTE infokommunikációs szakmai meghatározásokat tartalmazó, magyar nyelvű wikipédia formájú fogalomtárat hoz létre.

Cél a hazai szakmai közösség munkájának segítése, a jogalkotási és -alkalmazási, műszaki fejlesztési, létesítési és üzemeltetési munkafolyamatok támogatása. A fogalomtár szerkesztett, dinamikus és online elérhető.

A projektben a HTE tagságának széleskörű ismereteire és tapasztalatára építenek.

1. Bevezetés

Kinek volt már vitája szakmai fogalmak eltérő értelmezése miatt? Kinek NEM volt még vitája szakmai fogalmak eltérő értelmezése miatt?...

A HTE 2016-ban vágott bele az Infokommunikációs Fogalomtár elkészítésébe. A cél egy infokommunikációs szakmai fogalmak meghatározásait tartalmazó szócikk-tár létrehozása. A hazai szakmai közösség munkájának támogatására magyar nyelvű szótárat fejlesztünk. A fogalomtár szerkesztett, dinamikus (változtatható, bővíthető) és online elérhető [1]. A HTE, az infokommunikáció pártatlan hazai egyesülete, tagságának széleskörű ismereteire és tapasztalatára tud építeni.

A technológia gyors fejlődése, a digitalizálás, valamint a konvergencia kiteljesedése jelentős hatással van az infokommunikációs ágazatra. Az ágazatban dolgozóknak egyre több új fogalommal, vagy a már ismert fogalmak tartalmának megváltozásával kell „együtt élniük”. Egyre kevesebb idő jut az új megoldások kidolgozására, és egyre kevesebb arra is, hogy az ágazati szakemberek közös megegyezésen alapuló fogalomrendszert alakítsanak ki. Márpedig ez nélkülözhetetlen a problémák megoldásához, az eredményes munkavégzéshez. Műszakiak, jogalkotók, jogalkalmazók, közgazdászok, marketing-szakemberek és mások közös munkafolyamatai kapcsolódnak a gyakran változásban álló infokommunikációs fogalmakhoz.

2. Néhány külföldi példa

A félreértések, pontatlanságok okozta károk elkerülésére külföldi törekvéseket is láthatunk. Ez alkalommal felvillantok néhány példát.

Az ITU „Radicommunications vocabulary”-ja hat nyelven (angol, arab, francia, kínai, orosz, spanyol), több mint 2700 szócikket tartalmaz (valójában hat nyelven csak 1100 készült el) [2]. Jelentőségét ezzel fejezték ki: „ITU-R/ITU-T official terminology”. Bővítése, frissítése 2015 októberében leállt, de jelenleg is kereshető, használható.

A szótári adatbázis szócikkeit az ITU-publikációk anyagából választották ki. Az elsődleges cél az ITU-dokumentumok (pl. ajánlások) következetes fogalom- és rövidítéshasználatának segítése volt. Az ITU, mint világszervezet számára érthető módon cél volt emellett a különböző nyelvű dokumentumok koherens értelmezésének támogatása is. Ezért választották ki a legnagyobb népességet elérő nyelveket a projektben. A szótár korábban és most is szabad felhasználású volt és maradt.

Az Európai Bizottság is felismerte, hogy segíteni kell a fogalomhasználat egységes gyakorlatának terjedését. A HTE szakmai területéhez a „Broadband glossary” [3] áll a legközelebb, de szélesebb kitekintéssel érdemes figyelniük a „DG Connect Glossary” tartalmára is [4]. Ennek a szótárnak a célja a Digital Single Market tevékenység fogalmi kohéziója.

Sokan ismerik a „techtargget” oldalt [5]. Önmeghatározása szerint referenciát és öntanulási eszközt jelent az információs technológiák területein. Több mint 10 ezer(!) definíciót ad, (amerikai) angol nyelven. A portál küldetése az IT-szakemberek és üzletemberek jobb megértésének segítése. Lowell Thing, az IBM műszaki szakírója az internet korai napjaiban hozta létre a WhatIs.com-ot. Ezt a sikeres, önkéntes alapon fejlődő szótárt 1999-ben megvette a TechTarget. A TechTarget tőzsdei (NASDAQ) marketing vállalkozás. Több mint 60 országból vannak szerkesztői. A TechTarget kiterjedt portálrendszerének (szakmai „magazin-gyűjteményének”) sok-sok cikke a szótár „bemenetéül” szolgál. A vállalat vezetői felismerték, hogy a szótár üzleti érdekeiket is szolgálja, hiszen segíti ügyfeleik eligazodását. A TechTarget szakmai igazodási ponttá vált.

3. A HTE Infokommunikációs Fogalomtár jellemzői

A Fogalomtár egy moderált, szerkesztett wiki szótár.

A munkát stratégiai szinten a Szerkesztőség irányítja, kijelöli a témaköröket, a feldolgozandó szócikkek körét, monitorozza az előrehaladást, figyelemmel kíséri a

visszajelzéseket. A Fogalomtár fejlesztését a főszerkesztő (Szabó Csaba Attila) és a szakmai koordinátor (Schmidég Iván) irányítják. Ők kérik fel a fogalmi meghatározásokat író szakértőket, akiket a HTE Fogalomtár zsargonjában „fogalomfaragóknak” nevezünk.

Egy-egy szócikk szerkesztőségi jóváhagyás után válik nyilvánosan elérhetővé. Ezt megelőzően, a szerkesztési folyamat során egy belső szakmai nyilvánosság ad teret a szakemberek hozzászólásainak. Így a szócikkek fejlődéséhez, kiérleléséhez vezető viták is kialakulhatnak. A szócikkek esetleges későbbi módosítása is hasonló szerkesztőségi folyamaton keresztül történik. A fogalmi definícióknak is van életciklusa, változhatnak, elavulhatnak. A szerkesztett wiki forma és a munkamódszer keret ad a fejlődéshez, a HTE szakmai közösségtől, illetve a szakmai nyilvánosságtól érkező észrevételek, jelzések pedig jobbítják a fogalmi meghatározásokat.

Nyilvánvaló, hogy ez a kezdeményezés akkor érheti el célját, ha az a megcélzott felhasználók – az infokommunikációval foglalkozó szakemberek teljes hazai köre – elvárásainak megfelel. Egy-egy szócikk definíciója legyen pontos (de tömör), valamint a szócikkek kiválogatása a felhasználók igényeinek megfelelően. A pontos és tömör megfogalmazásban a wikipédia szerkesztési elvei és gyakorlata segíti a felkészült fogalomfaragókat. A szerkesztésnél elvárás, hogy a magyar nyelvű fogalomtár szócikkei tartalmazzák a megfelelő angol nyelvű megnevezést, angol nyelvű hivatkozásokat, referenciákat (például szabványok, nemzetközi szervezetek glossary hivatkozásai stb.). A feldolgozandó fogalmak körét elsősorban az aktuális hazai és nemzetközi joganyagra támaszkodva választja ki a Szerkesztőség, természetesen a műszaki trendekre tekintettel. A szerkesztés közösségi előkészítése és láthatósága a feldolgozandó fogalomkör bővítésére is hozhat felvetéseket, javaslatokat.

A Fogalomtár formátumát az *ábrák*on három szócikk segítségével illusztrálom.

HTE Infokommunikációs Fogalomtár

FrontPage
Legújabb változások
Minden oldal
Árva oldalak
Oldalpiszkozatok

Keresés

Multimedia Home Platform

Részletek
Nyomtatás

- Fogalom magyarul:** Multimedia Home Platform (MHP)
- Fogalom angolul:** Multimedia Home Platform (MHP)
- Meghatározás:**

A Digital Video Broadcasting (DVB) konzorcium által kidolgozott nyílt, köztes szoftver rendszerszabvány, a digitális televíziós platformon használható interaktív alkalmazások számára. Otthoni felhasználásra szánt interaktív multimédiás szolgáltatások létrehozását lehetővé tevő, azok fejlesztését segítő, nyílt és szabványosított eljárások gyűjteménye. Az alkalmazás és az alkalmazást futtató készülék közötti szabványos interfész lehetővé teszi a szórakoztatóelektronikai eszközök és a számítógépek még hatékonyabb összekapcsolását, illetve digitális televízióadások interaktív szolgáltatásokkal való kibővítését.
- Hivatkozások:**

ETSI TS 102 727
- Megjegyzések:**

0 Melléklet | 4 Látogatás

▼ **Megjegyzések**

Még nincsenek hozzászólások. [Légy első!](#)

HTE Infokommunikációs Fogalomtár

FrontPage
Legújabb változások
Minden oldal
Árva oldalak
Oldalpiszkozatok

Keresés

Épületen belüli fizikai infrastruktúra

Részletek
Nyomtatás

- Fogalom magyarul:** Épületen belüli fizikai infrastruktúra
- Fogalom angolul:** In-building physical infrastructure
- Meghatározás:**

Nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózatok elemeinek fogadására szánt vagy ilyen hálózat működését lehetővé tevő, épületen belüli fizikai infrastruktúra.
- Hivatkozások:**

EHT 188. § 25/C.

A végfelhasználói helyen található fizikai infrastruktúra vagy létesítmény, ideértve a vezetékes vagy a vezeték nélküli hozzáférési hálózatok fogadására szánt, közös tulajdonban lévő elemeket is, amennyiben ezek a hozzáférési hálózatok alkalmasak előfizetői szolgáltatás nyújtására és az épület hozzáférési pontjának az elektronikus hírközlő hálózat hálózati végpontjával való összekapcsolására.

 - Hibás

2014/61EU: 'in-building physical infrastructure' means physical infrastructure or installations at the end-user's location, including elements under joint ownership, intended to host wired and/or wireless access networks, where such access networks are capable of delivering electronic communications services and connecting the building access point with the network termination point;

HM Government, The Building Regulations, Ch R, 2016 Edition – for use in England;

Physical infratructure or installations at the end-user's location, including elements under joint ownership, intended to host wired or wireless access networks, where such access networks are capable of delivering electronic communications services and connecting the building access point with the network termination point.
- Megjegyzések:**

0 Melléklet | 4 Látogatás

HTE Infokommunikációs Fogalomtár

FrontPage | Legújabb változások | Minden oldal | Árva oldalak | Oldalpiszkozatok

Keresés

Újgenerációs hozzáférés

Részletek | Nyomtatás

1. Fogalom magyarul: Újgenerációs hozzáférés

2. Fogalom angolul: Next generation access (NGA)

3. Meghatározás:

Az „újgenerációs hozzáférési (NGA) hálózat” (NGA-k): olyan vezetékes hozzáférési hálózat, amely részben vagy egészben optikai elemekből áll, és amely korszerűbb tulajdonságokkal rendelkező (például nagyobb volumenű adatforgalom bonyolítását igénylő) szélessávú hozzáférési szolgáltatásokat képes nyújtani, mint amelyek a meglévő rézhálózatokon keresztül biztosíthatók.

4. Hivatkozások:

§ A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA (2010. szeptember 20.) az újgenerációs hozzáférési hálózatokhoz (NGA) való szabályozott hozzáférésről (EGT-vonatkozású szöveg) (2010/572/EU), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010H0572&from=EN> Fogalommeghatározások 11. első címszó (Kifejezés), letöltés: 2016. dec. 3. 17:15

§ COMMISSION RECOMMENDATION of 20 September 2010 on regulated access to Next Generation Access Networks (NGA) (Text with EEA relevance) (2010/572/EU), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010H0572> Definitions 11., first item, letöltés: 2016. dec. 3. 17:23

5. Megjegyzések:

i. A szakmai nyelvben több mint egy évtizede elterjedt „újgenerációs” jelzőként egybeírva.

ii. Az alábbi definíció az EU szabályozásokban alkalmazott változatra – Next generation access (NGA) network (lásd a megadott angol nyelvű forrást) – érvényes.

(Jakab Tivadar)

0 Mellékletek | 2 Látogatás

A HTE Infokommunikációs Fogalomtár sikerét az jelenti majd, ha széles körben használatos lesz. Egy pezsgő szakma élő nyelvével dolgozunk, valamennyi hazai szakember érdekében, 21. századi módon, online, változásra készen és képesen. Szervesen illeszkedik ez az infokommunikáció szakmai-tudományos egyesületének tevékenységébe.

A szerzőről

MAGYAR GÁBOR a HTE elnöke, a BME Távközlési és Médiainformatika Tanszék vezetője, elnöke az Egyetemi Távközlési és Informatikai Egyesületnek (ETIK) és a Magyarországi Oracle Felhasználók Egyesületének (HOUG) is. 2004-2008 között a BME stratégiai igazgatója, 2000-2010 között pedig a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács tagja volt. Miniszteri megbízottként az Európai Technológiai és Innovációs Intézet (EIT) budapesti megvalósításának kormányzati koordinátora volt (1998-2010). Több mint 35 éve oktat a BME-n. Szakmai érdeklődési területe lefedi az adattudományt, multimédia tartalomkezelést, a tartalomkezelési rendszereket, számos kutatás-fejlesztési projektet vezetett, szakmai tanácsadó megbízásokat teljesített, hazai és nemzetközi tudományos konferenciák szervezésében vett részt. Kalmár László, Pollák-Virág és Kozma László díjas.

4. A fogalomtár fejlődésének aktuális helyzete

Az első időszakban 17 témakörben összesen 207 szócikk definíciója készült el. Kísérleti fázis is volt ez ugyanakkor, a módszertan és a technológia kialakításának ideje. A jelenleg tartó második időszakban (2018 elejére) a szócikkek számát mintegy 1000-re bővítjük. A HTE Infokommunikációs Fogalomtár jelenlegi témakörrei:

1. Média tartalom átvitel
2. Média tartalom átviteli szolgáltatás
3. Média-szabályozás, szabványosítás
4. Elektronikus hírközlő hálózat
5. Optikai hálózat
6. Elektronikus hírközlő hálózati infrastruktúra
7. Elektronikus hírközlési szolgáltatás
8. Elektronikus aláírási szolgáltatás
9. Személyes adatok védelme, információ biztonság
10. Elektronikus hírközlés szabályozás, szabványosítás
11. IKT segélyhívó szociális, egészségügyi megoldások
12. Frekvenciagazdálkodás
13. Internet szolgáltatás
14. Internet szabályozás, szabványosítás
15. Következő generációs internet technológiák és szolgáltatások
16. Okos város megoldások
17. Minőségi paraméterek
18. Általános-átfogó fogalmak

Irodalomjegyzék

- [1] HTE Infokommunikációs Fogalomtár, <http://www.hte.hu/web/fogalomtar>
- [2] Recommendation ITU-R V.573-6 (08/2015) Radiocommunication vocabulary, https://www.itu.int/dms_pubrec/itu-r/rec/v/R-REC-V.573-6-201508-!!!PDF-E.pdf
- [3] Broadband Glossary, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-glossary> (European Commission)
- [4] Digital Single Market Glossary, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/glossary>
- [5] WhatIs.com, <http://whatIs.techtarget.com/>

Tisztelt Olvasók, HTE tagok és (még) nem HTE tag kollégák!

Lehetőség van a HTE Infokommunikációs Fogalomtár fejlesztésében részt venni. Akár szócikkeket író fogalomfaragóként, akár megjegyzések, vagy javaslatok küldésével (a Fogalomtár honlapján vagy közvetlenül a Szerkesztőség tagjainak). Örömmel vesszük fel a kapcsolatot más hazai szakmai szótár-kezdemenyezésekkel is.